

ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНОЇ СПАДЩИНИ РАЇСИ КИРИЧЕНКО У ФОРМУВАННІ ВОКАЛЬНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Ремезова Н.

старший викладач кафедри музики
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка

Вітчизняна фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах закладів вищої педагогічної освіти сьогодні знаходиться в стадії удосконалення. Зокрема, науковці й практики (Л. Василенко, А. Менабені, О. Прядко, С. Сквирський, Г. Стасько, Л. Тоцька, Т. Ткаченко, Ю. Юцевичта ін.) наголошують на доцільності оновлення підходів до оволодіння методикою вокальної підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), забезпеченні умов формування їхньої вокальної майстерності – важливого складника вокально-виконавської культури.

Одним із таких підходів є використання музичної спадщини видатних співаків минулого й сучасності. Надзвичайно цінним і результативним був творчий шлях українських співаків О. Петрусенко, А. Солов'яненка, В. Шпортько, Н. Матвієнко, Н. Яремчук. Цю славну когорту доповнює ім'я ще однієї мисткині, полтавки – Раїси Опанасівни Кириченко. Талановита особистість була солісткою Полтавського жіночого хорового театралізованого ансамблю «Веселка», вокально-хореографічного ансамблю «Льонок» та «Веснянка» Житомирської й Херсонської філармоній, Черкаського народного хору, концертного ансамблю «Чураївна» Полтавської філармонії. Раїса Опанасівна – заслужена (1973 р.) та народна (1979 р.) артистка України.

Мистецькі досягнення Раїси Опанасівни Кириченко є яскравим прикладом того, що становлення творчої особистості можливе лише на основі скрупульозної, систематичної, послідовної та цілеспрямованої діяльності, яка ґрунтується на природних здібностях людини.

На спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) закладів вищої педагогічної освіти вступають молоді люди, які мають певний досвід вокальної діяльності: вони закінчили спеціалізовані мистецькі школи, були учасниками гуртків художньої самодіяльності, брали участь в різноманітних вокальних конкурсах та фестивалях. Водночас, говорити про достатній рівень вокального досвіду не приходиться. Тому, на викладача вищої школи покладається відповідальність за удосконалення, перш за все, виконавських компетентностей майбутніх фахівців, й водночас, формування здатностей передавати знання,

вміння та навички вокальної діяльності молодому поколінню – майбутнім учням.

У цьому випадку цінним є показ зразків найвищого рівня виконавської майстерності, зокрема, творів у виконанні Раїси Опанасівни Кириченко. Зауважимо, що відома співачка за життя активно співпрацювала з вищими закладами Полтавщини. Так, народна артистка не цуралася співпраці з самодіяльними колективами Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Зокрема, як солістка виступала зі студентським українським народним хором «Калина» (керівник проф. Г. Левченко). Саме у близькій співпраці артистка мала можливість продемонструвати своєрідний майстерклас учасникам колективу, більшість з-поміж яких є студентами спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Напривеликий жаль, сьогодні колектив кафедри музики ПНПУ імені В. Г. Короленка не має можливості наживо почути голос Раїси Опанасівни. Разом із тим, відійшовши у вічність, вона залишила незчисленну кількість музичних творів, виконання яких є зразком для наслідування народної манери співу.

У процесі роботи зі студентами-початківцями важливими складниками вокально-педагогічної роботи зі студентами на основі використання музичної спадщини Р. О. Кириченко є:

- визначення природних здібностей студента;
- підбір відповідної складності твору з репертуару Р. Кириченко, який сприяв би розвитку технічно-виконавських навичок майбутнього вчителя музичного мистецтва;
- неодноразове прослуховування та аналіз звуковидобування артистки з урахуванням специфіки відтворення голосних та приголосних в процесі виконання обраного твору;
- пофразове виконання твору з наголошенням на особливостях звуковидобування артистки та з обов'язковим урахуванням недопущення стовідсоткового його копіювання (йдеться про доцільність сприйняття вільної подачі звуку, помірною утрирування приголосних та округлення голосних, легкість переходу з низьких звуків на високі й навпаки тощо);
- достеменне вивчення твору;
- відображення художнього образу зі зверненням до генетичного сприйняття українцями краси природи, людських почуттів тощо;
- транслювання здобутого у результаті роботи над твором виконавського досвіду невеликому колу поціновувачів;
- презентація твору на розсуд широкого кола слухачів. Цінним для майбутніх педагогів є акцентування їхньої уваги на тому, що всі досягнення Раїси Опанасівни Кириченко стали можливими не тільки завдяки природній обдарованості, а й систематичній самовідданій праці над собою в процесі участі в художньо-творчих колективах та сольному виконавстві, умінні не зупинятися на досягнутому, любові до пісні, а також неймовірному прагненню бути

корисною людям. Такий підхід студентів у ході доповнення формальної підготовки неформальною мистецькою освітою в художньо-творчих колективах може дати позитивні результати, що виявляться як у професійному становленні майбутніх учителів, так і в розвитку їхніх мистецьких компетентностей.

Отже, використання вокальної спадщини видатної співачки України Раїси Опанасівни Кириченко у фаховому становленні майбутніх учителів музичного мистецтва є важливим доважком до формування їхньої вокально-виконавської культури.

Список літератури

1. Кириченко Р. П. Я козачка твоя, Україно: Сповідь перед тими, кого люблю і для кого співаю: автобіографія / Раїса Опанасівна Кириченко; літ. запис та впорядкування А. Михайленка. – Полтава, 2003. 215 с.
2. Кудряшов Г. О. Музей народної артистки України, Героя України Раїси Кириченко. URL: <http://www.museum-ukraine.org.ua>.